УДК 665.9

А.Ю. КАРНАУХ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
О.П. ОРЛЮК, д-р юрид. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Актуальні проблеми охорони прав інтелектуальної власності на комп'ютерні програми

Серед багатьох об'єктів інтелектуальної власності одним з найбільш складних є комп'ютерна програма (це досить нетривіальне поняття, що охоплює як операційні системи, так і прикладні програми, виражені у вихідному чи об'єктному коді).

Згідно з положеннями Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів, до якої Україна приєдналася ще в 1995 році, комп'ютерна програма охороняються як літературний твір, незважаючи на спосіб чи форму її вираження [1]. Не дивлячись на вже досить значний світовий досвід, існує чимало суперечок і вагань щодо особливостей й тонкощів охорони даного об'єкту. Провідною проблемою, є першочерговий вибір форм охорони. Головним «конкурентом» авторсько-правової охорони комп'ютерних програм є патентне право. Дискусії щодо переваг та недоліків обох форм охорони ведуться не один десяток років. Ідея охорони комп'ютерних програм в рамках патентного права не втратила актуальності і останнім часом має все більше прихильників. До того ж ідея охорони програм будь-яким способом час від часу зазнає критики з багатьох сторін.

Остаточно невирішеним залишається також питання закритих і відкритих вихідних кодів комп'ютерних програм, а також безоплатних та умовно-безоплатних програм. Слід розуміти, що копіювати програму із закритим вихідним кодом можна, але вносити зміни або запозичувати частини коду для написання іншої програми – ні в я кому разі не можна. Відстежити проте скопійовані фрагменти коду досить складно, оскільки дочірня програма, найбільш вірогідно, матиме закритий код та складний спосіб декомпіляції. Саме тому останнім часом спостерігається тенденція захисту компаніями-розробниками комерційних програм як конфіденційної інформації.

Доцільність охорони алгоритмів, ідей, які лежать в основі комп'ютерної програми, і водночас приділення належної уваги способу та формі їх вираження, приводить до висновку про потребу введення і застосування особливого режиму охорони комп'ютерних програм на міжнародному рівні [2]. Зараз спостерігається великий інтерес щодо цього питання як з боку науковців, так і з боку юристів та програмістів, але ситуація залишається невирішеною.

Список літератури:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. ВО інтелектуальної власності; Конвенція, Міжнародний документ від 24.07.1971.

2. Copyright Protection of Computer Software [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.wipo.int/copyright/en/activities/software.html.